



Naročnina za celo leto K 2.—. — Posamezna številka velja 3 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati v naprej. — Cena oznanil je za 1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—, $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—, $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—. — Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (Inserate) uredništvo in upravnštvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravnštvo je v Ptuj v gledališkem poslopju. — Štajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vposlati.

tev. 23.

V Ptuj v nedeljo dne 13. novembra 1904.

V. letnik.

Farizejske, vnebovpijoče želje!

„O, vi farizeji, vi, ki delate spravo, kar delajo ponarejevalci denarja z denarjem“

Besede Kristusove.

Zopet so se pokazali klerikalni hujskači v pravi in sicer tako, da jim moramo biti celò hvaležni to, hvaležni, ker so nam ponudili zopet priliko, da dokažemo ljudstvu, kako vnebovpijoče, krivične so njih nesramne želje!

Njih glasilo „Slovenski Gospodar“, kateri že di ubogo slovensko ljudstvo več kakor 30 let za os, je razkriknal v svoji številki z dne 20. oktobra e vedoč zopet skrivno željo prvaških nesramnežev, ljo, ki je jako nevarna in sicer nevarna vsem članom človeške družbe! V nekem članku se namreč vrača ta list na „zavedne slovenske župane“, kateri je bilo treba do konca minulega meseca vposlati glavarstvo prvotne zapisnike porotnikov. Gospodar se med drugim tudi to: „Porotno sodišče je velikega pomena. Možje iz ljudstva so poklicani soditi oje sohržavljane.“ Potem nadaljuje dobesedno

„Vpišite vse poštene slovenske može, ki imajo postavne sposobnosti, v prvotni zapisnik. Ne dajte se posebno zmotiti pri rubriki „Govori deželne jezike.“ Pri katerem zapišite, da zna samo slovenski, istega ne vzamejo za porotnika! In mnogi župani so preozkosrčni v tem oziru! Kdor zna le par besed nemški, zapišete o njem, da govori nemški. Nikjer ni določeno, koliko besed mora ravno kdo znati, da se lahko o njem reče: ta zna nemški! Kdor pove „Guten Tag!“ on zna po našem mnenju tudi nemški! Zavedni slovenski župani, nikdar ne bodite ozkosrčni. Za porotna sodišča zna pri sedanjih razmerah slehern slovenski mož dovolj nemški!“

Porotno sodišče (Schwurgericht) je sodišče pri

katerem ne izrečejo sodbe o krivdi ali nekrivdi obtoženca učeni sodniki, temveč tam razsodi 12 moži iz ljudstva ali naj bode človeško bitje, katero je obdolženo kakega zločina, zopet prosto ali naj pojde v temno ječo, tam razsodi 12 moži iz ljudstva čez življenje in smrt človeka, ki je obdolžen največjega zločina, ki se zamore na tej zemlji povzročiti, namreč umora in uboja drugega človeškega bitja!

Vsaki sodnik pa mora popolnoma razumeti, kako se obdolženec zagovarja. Zato se zahteva tudi s polno pravico v naših krajih, kjer živita dva naroda kot soseda, namreč nemški in slovenski narod, da zna vsaki porotnik popolnoma nemški in slovenski.

In kaj piše Gospodar? „Kdor zna le par besed nemški, zapišite o njem, da govori nemški.“

O ti nesramna „farizejka duša! Kdor pove: „Guten Tag“, on zna po mnenju farizejskega klerikalca tudi nemški!

In tak človek, ki zna toraj samo dve besede nemški, namreč „Guten Tag“, tak človek naj bi izrekel svojo sodbo pri obravnavi, katera je na primer popolnoma nemška? Dobro, potem pa rečemo mi, da je za moža, kateri je nemškega rodu tudi dovolj, ako pove: „Dober dan“, dobro, potem zna ta mož tudi že slovenski in lahko sodi kot porotnik pri obravnavi, ki je popolnoma slovenska!

Za Boga milega kam bi potem prišli? Farizejski hinavci, še tje hočete zanesti vašo politično hujskarijo, tje, kjer trepeče ubogo človeško bitje, pred razsodbo sodnikov, povzetih iz ljudstva, trepeče za svojo protost, trepeče za največji dar, ki so mu ga podelile nebesa, za svoje življenje, trepeče, kakor šiba na vodi velikokrat popolnoma nedolžno!

Farizejski hinavci, vam ni nič več svetega na tem svetu, vam, ki ni sveta več sodba o človeškem bitju, katero je morda le v svoji strasti padlo globoko pod površje morale človeške družbe, vam ni več sveto življenje, ni pa vam tudi sveta več smrt!

Da bi si pridobili, seveda v svoj prid, par klerikalnih podrepnikov za porotno klop, da bi vam bili ti porotniki pri razsodbi vaših hujškarij v pomoč, to je vaša skrivna želja, pri tej pa pozabite na neizmerno gorje, katero bi gotovo ti vaši podrepniki povzročili tedaj, ko bi jim bilo dano soditi kako človeško bitje, ki je samo družega političnega mnenja, kakor vi, ko bi jim bilo soditi človeško bitje, ki je druge narodnosti!

Kdor hrepeni med štajerskim slovenskim ljudstvom po časti porotnika, ta se naj uči nemščine tako, da bode o njej več znal, kakor samo „Guten Tag“, kdor med štajerski Slovenci hrepeni po porotniški klopi, ne sme biti nigdar in nigdar političen hujškač, ker tam, tam na mestu, na katerem se s o d i j o človeške strasti, tam ne smejo b e s n e t i človeške strasti v dušah sodnikov!

T o bi napisal „Slovenski slepar“ slovenskemu ljudstvu, ti, ki si glasilo slovenskih duhovnikov, katerim naj bi bil v prvi vrsti na skrbi blagor slovenskih duš, ne pa da jih hočeš s pomočjo porotniških klopi spraviti ob največji dar tega sveta, ob njihov mir in jih pripraviti s tem za večno pogubljenje.

Deželni zbor štajerski.

No, saj pa smo Vam kmetje že vendar več, ko stokrat povedali, da ne bi smeli voliti v deželni zbor Vaših gospodov prvakov, ker ti niso za Vas. In glejte, zopet se je pokazalo, da smo pravo zadeli!

Zadnje seje štajerskega deželnega zbora so jasen dokaz za naše trditve, dokaz pa so tudi za to, da imajo nemški poslanci veliko več srca za slovenskega kmeta, kakor njegovi slovenski doktorski in farški odličnjaki.

Zakaj pa se je šlo?

Prvič je odsek deželne zbornice, kateremu je odločeno štajersko šolstvo, stavil predlog, naj bi se ustanovila na deželni gimnaziji v Ptuj pripravnica (Vorbereitungsschule) za vse tiste učence, ki ne znajo nemškega jezika. Naj bi se toraj v teku enega leta podučevali tam slovenski dečki — in teh je pač največ iz kmetov — v nemščini in v vseh drugih predmetih, tako, da potem lahko vstopijo v prvi razred ptujske gimnazije. Ta pripravnica je najbolj namenjena tistim učencem iz dežele, kateri ne morejo napraviti skušnje za sprejem v ptujsko gimnazijo, ker so premalo, ali pa nikakor večji nemškega jezika, in ker nimajo še dovolj znanja za prvi latinski razred! Predlog je toraj zahteval, da bi se na deželne in državne stroške, da, celo na stroške mesta Ptuja pomagalo kmečkim fantom, kateri hočejo bodisi študirati, bodisi naučiti se samo bolj temeljito družega

deželnega jezika. Sedaj bi si pa vsaki človek vendar mislil, da se bodejo n e m š k i poslanci vzdignili in se zoperstavili temu predlogu, kateri obljublja slovenskemu ljudstvu, in sicer najbolj slovenskim kmetom tolike koristi in je za ta dva tolike važnosti. Pa glej, kaj se zgodi! Vsi nemški poslanci so bili za ta predlog in mož, ki se po vseh slovenskih časopisih blati najbolj, namreč ptujski župan Ornig, je, čeprav bi moralo mesto Ptuj mnogo potrošiti za navedeno pripravnico, ta predlog najtopleje podpiral, češ da je pripravnica zares potrebna za slovenske kmete! Na stotine slovenskih starišev pride, tako je povdarjal Ornig, vsako leto k njemu in ga prosi, da bi spravil on njihove dečke v ptujsko nemško šolo, da bi se tam naučili toliko nemščine, koliko jim je za vstop v gimnazijo potrebno. Toda mestne nemške šole so prenapolnjene, toraj ni mogoče, da bi se vsem tem prosilcem ustreglo. Zato je on (Ornig) za ustanovitev te pripravnice, ki je edino le velikanske važnosti za slovensko mladino ptujskega okraja. In kakor omenjeno, bili so vsi nemški poslanci brez izjeme dovolj nesebični, da so sprevideli nujno potrebo tega učnega zavoda, ter so predlog podpirali.

Slovenski kmet, tvoji poslanci pa, tvoji dohtarji in tvoj hofrat, glej jih no, kako pa so ti „podpirali“ ta predlog! Glasen krik in vik je nastal med njimi, in vsi so bili proti tej za slovenskega kmeta tako važni šoli. Dohtar Jurtéla je rekel med drugim, da ta zavod ne more biti v prid slovenskemu ljudstvu že zavoljo tega ne, ker se ponuja nemško mesto Ptuj prevzeti ogromne stroške za ta zavod na svoj račun. Ker bodejo toraj morali n e m š k i davkoplačevalci šteti denar za slovensko mladino, za radi tega se ne sme po mnenju tega „vrlega“ dohtarja Slovenca ustanoviti ta šola. — Kmet, to je ravno tako, kakor da bi ti rekel na primer na sejmu: „Nemški kupec mi daje 300 gl. za vole, jaz pa nočem imeti denarja, rajši bom vole zaklal in povabil svoje slovenske sosede, da bomo meso pojedli!“ Nadalje pravi Jurtéla, da bi slovenski dečki z to pripravnico zamudili eno leto, da bi bili takorekoč prisiljeni 9 let študirati gimnazijo. — Jurtéla, ta pa je zopet bosa, ker itak mora vsaki kmečki fant, ako hoče kako n e m š k o gimnazijo obiskati, eno leto poprej pohajati kako nemško šolo. Da pa so nemške gimnazije prav dobre, pokaže to dejstvo, da so izšli iz njih slovenski knezi in škofi, da celo slovenski hofrati!

Sedaj smo pa srečno prišli do hofrata! Kaj pa je govoril novi deželni poslanec hofrat Ploj, za katerega poslanstvo se je bojevalo vso prvaško klerikalstvo pred kratkim? Hofrat je bil proti pripravnici! Rekel je, naj se nastavi raji učitelji zmožni slovensščine, in ker ni takih Nemcev, naj bi se toraj nastavili Slovenci, ki so se izšolali na n e m š k i h visokih šolah. Hofrat, pa si jo pihnil! Tebi ni za kmečko mladino in njen poduk, pač pa ti je za prvaške tvoje učitelje, katerim bi rad spravil zopet par mastnih služb. Teh služb pa slovenskemu kmetu nebi pomagalo plačevati v taki meri mesto Ptuj, kakor bode pomagalo plačevati ogromne stroške pri-